

ОТДѢЛЪ III.

I. ΜΕΛΕΙΑ ΣΤΑΤΥΙ И ЗАМѢТКИ.

Στίχοι ὠραιότατοι.

Ἐτε 1877-φ Μανουήλ ὁ Γεδεών ἐξέδωκε διὰ τοῦ Παρνασσοῦ καὶ διὰ βιβλίου ἰδιαιτέρου παλαιά τινα ποιημάτια, σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ ἐξ «ἀνωνύμου ἠθικὰ διδάγματα», τὰ ἐξῆς ¹⁾).

1) Παραμυθία. Ἀρχ. «Ἄν λύπην ἔχῃς ἄνθρωπε». Στίχοι ἐπτὰ.

2) Φθόνος. Ἀρχ. «Ἐλθοῦσα νῦν ἀπέκρυψε». Στίχοι 14.

3) Ματαιιότης βίου. Ἀρχ. «Ὁ βασιλεὺς ὁ Σολομὼν εἶρηκε πάλαι λόγον». Στίχοι ὀκτώ.

4) Εἰς τὸ αὐτό. Ἀρχ. «Γῶ πλαστουργῶ παρέστηκα». Στίχοι ἐννέα.

5) Εἰς τὸ αὐτό. Ἀρχ. «Οἶδάς ποτε σὺ τὸν τροχόν». Στίχοι ὀκτώ.

6) Εἰς τὸ αὐτό. Ἀρχ. «Εἰς κάτοπτρον προσέβλεψα». Στίχοι ἐπτὰ.

Ὁ κωδῆξ, ἐν ᾧ εὔρε τὰ ποιημάτια ταῦτα ὁ Γεδεών, μένει πρὸς τὸ παρὸν ἀπροσδιόριστος, ἀγνοεῖται δὲ καὶ ποῦ νῦν εὐρίσκεται. Ὁ Γεδεών λέγει τινὰ περὶ τούτου σκοτεινῶς, μόνον δὲ σαφές ἐκ τῶν λόγων του εἶναι, ὅτι εὐρέθησαν «ἐν φυλλαρίοις» γεγραμμένοις ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ στιχογράφου Kaisaríou Δαπόντε, καὶ ἐπομένως μεσοῦντος ἢ ὑπερμεσοῦντος τοῦ 18-ου αἰῶνος. Ὁ Γεδεών λέγει προσέτι, ὅτι ἠρεύνησε «κατὰ τὸ ἐνόν», ὅπως μάθῃ «ἂν ὑπάρχωσιν ἐκδεδομένα» τὰ ῥηθέντα ποιημάτια, καὶ ἐπειδὴ οὐδὲν ἡδυνήθη περὶ τούτου νὰ πληροφορηθῇ, ἐδημοσίευσεν αὐτὰ ὡς ἄγνωστα ²⁾. Ἄγνωστα ὁμῶς δὲν ἦσαν ἐντελῶς, διότι ἂν ἐφυλλομέτρει τὰ ἐκδεδομένα τοῦ Δαπόντε πονήματα, θὰ εὕρισκεν ὅτι αὐτὸς ὁ Δαπόντης εἶχε καταχωρίσει τέσσαρα τῶν ποιηματίων ἐκείνων (τὰ ὑπ' ἀριθ. 3, 4, 5, 6) ἐν τῷ τυπωθέντι ἐν Λειψίᾳ ἔτει 1766-φ διτόμῳ «Καθρέπτῃ Γυναικῶν» ³⁾.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 3 τῶν ἐξ εἰρημένων ποιηματίων ἐμνημονεύθη κατὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Γεδεών ὑπὸ τοῦ Krumbacher ὡς ἀποτελεῦν αὐθύπαρκτον διασκευὴν

1) Παρνασσός, 1877, τ. 1, σ. 526 κέ. Μνημεῖα μεσαιωνικῆς ἐλληνικῆς ποιήσεως ἐκδιδ. Μ. Ἱ. Γεδεών. Ἐν Αθήναις 1877, σ. 1—8.

2) Μνημεῖα, σ. η'.

3) Κ. Δαπόντε, Καθρέπτῃ γυναικῶν. Ἐν Λιψία 1766, τ. 2, σ. 411—412.

τοῦ Σπανέα, ἐν ᾗ ὁ νοουθετῶν εἶναι ὁ Σολομών καὶ οὐχὶ ὁ Σπανέας· ὑπέδειξε δὲ καὶ τινὰ ἀντίγραφον, ὃν βέβαιον εἶναι τὰ ἐξῆς δύο ¹⁾).

1) Κωδ. Barber. II, 99.

2) Κωδ. Ἀθηνῶν 712 ²⁾).

Εἰδήσεις τινὰς περὶ τοῦ πρώτου τῶν ἀντιγράφων τούτων ὀρεῖλομεν εἰς τὸν J. Schmitt, σημειοῦντα ὅτι ἡ ἐπιγραφή ἔχει ἐνταῦθα οὕτω· «Στίχοι πολιτικοὶ τοῦ Σπανία»· Πόσους δὲ στίχους ἀριθμεῖ ἀγνοοῦμεν εἰσέτι ³⁾. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἀντιγράφῳ τὸ 3-ον ποιημάτιον εἶναι ἀνώνυμον· ἀνώνυμον ὡσαύτως ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Δαπόντε καὶ τοῦ Γεδεών, ἀνώνυμον δὲ καὶ ἐν δυσὶν ἑτέροις ἀντιγράφοις, περὶ ὧν ὁ λόγος κατωτέρω· διὸ φαίνεται ὅτι ἡ ἀνάμιξις τοῦ Σπανία ἐν τῷ κώδικι Barberini εἶναι ἀποτέλεσμα συγχύσεως τῶν πρὸς Ῥοβοάμ φερομένων κατὰ διαφόρους διασκευὰς συμβουλῶν τοῦ Σολομῶντος· μὲ τοὺς εἰρημένους στίχους, οἵτινες ὀλίγιστοι ὄντες παριστῶσιν ἀπλῶς ἐπίγραμμα εἰς τὴν ματαιότητα τοῦ βίου, καὶ τοῦτο κατὰ πλοκὴν ἀνωνύμου στιχουργοῦ τῶν ὅσα λέγει ὁ Σολομών ἐν τῷ Ἑκκλησιαστικῇ (α', 12—β', 1 κέ). Ὁ κωδὶξ Barberini σχετίζεται μὲ τὸ ἐν τῷ κώδικι Ottoboni ἀντίγραφον (ἀριθ. 192), ἔνθα τὸ ποιημάτιον ἀνώνυμον ὃν ἐπίσης ἐπιγραφὴν ἔχει τὸ «Στίχοι πολιτικοί», καθὰ καὶ ἐν τῷ κώδικι Barberini, ἀλλ' ἄνευ τοῦ ὀνόματος Σπανία ⁴⁾· καὶ τοῦτο ἴσως εἶναι ἀπόδειξις ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Σπανία συνεδέθη μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ ποιηματίου εἰς χρόνους πολὺ μεταγενεστέρους τῆς συντάξεως αὐτοῦ.

Ὅπωςδὴποτε τὸ ποιημάτιον τοῦτο οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὰς διασκευὰς τοῦ Σπανέα, ἀλλ' εἶναι μᾶλλον μέρος, ὡς φαίνεται, συλλογῆς ἐπιγραμμάτων ἀνωνύμου στιχουργοῦ εἰς ὑποθέσεις τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ἣν ἀγνοοῦμεν ἄχρι σήμερον ἐν τῷ συνόλῳ τῆς, ἀλλ' ἥς ἱκανὰ μέρη θὰ ὑπάρχωσιν ἐν ταῖς ἡδη ῥηθεῖσι κώδιξιν ⁵⁾. Ὁ κωδὶξ λόγου χάριν Ottobonianus 192 ἐν τῷ φύλλῳ 252 ὑπὸ τὴν γενικὴν ἐπιγραφὴν «Στίχοι πολιτικοί» ἀρχεται, ὡς λέγουσιν οἱ κ. Feron καὶ Battaglini, ἀπὸ τῶν λέξεων «Ὁ βασιλεὺς ὁ Σολομών εἰρηκε πάλαι (ed. πάλιν) λόγον»· τὸ δὲ πέρας αὐτῶν εὐρίσκεται μεθ' ἱκανὰς σελίδας· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ περὶ λόγου τοῦ Σολομῶντος ποιημάτιον τοῦτο εἶναι κατὰ τὰς ἐκδόσεις ὀλιγόστιχον καὶ αὐτοτελές, ἀναγκάως ἔχει νὰ ὑποπτεύωμεν ὅτι ἐν τῷ κώδικι Ottoboni ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν γενικὴν ἐπιγραφὴν θὰ εὐρίσκωνται πολλὰ ὁμοῦ διὰ στίχων πολιτικῶν ἐπιγράμματα εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον.

Ἐν ταῖς «φυλλαρίοις» τοῦ Γεδεών ὑπάρχουσιν, ὡς εἶδομεν, ἐξ ἐπιγράμματα εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, ἐν δὲ τῷ Καθρέπτη Γυναικῶν τοῦ Δαπόντε (σ. 411—425) ὑπὲρ τὰ εἴκοσι, 17 μὲν εἰς στίχους πολιτικούς, ἐξ δὲ εἰς ἱάμβους, καὶ ταῦτα εἰς τὸ τέλος τῶν πολιτικῶν ἐν εἴδει προσθήκης. Ὁ Δαπόντες τὴν πλου-

1) K. Krumbacher, Geschichte der byz. Litteratur ²⁾, σ. 802—803.

2) Ἱ. καὶ Ἀ. Σακκελίωνος Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις 1892, σ. 180.

3) Ὅρα Byzantinische Zeitschrift, 1892, τ. 1, σ. 327—328.

4) E. Feron et F. Battaglini, Codices manuscripti graeci Ottoboniani Bibliothecae Vaticanae. Romae 1893, σ. 112.

5) Ἄν ἀποβλέψωμεν εἰς τὰ ἤδη γνωστὰ τῆς συλλογῆς ταύτης μέρη, φαίνεται ὅτι ὁ ποιητὴς αὐτῆς οὐδὲν ἄφ' ἑαυτοῦ λέγει νέον, ἀλλ' ἀπλῶς ἀναπτύσσει διὰ στίχων γνωστὰ γυνωμικά, καὶ βιβλικά καὶ φιλόσοφα καὶ ἀσκητικά.

σίαν ταύτην συλλογὴν ἐξήγαγεν ἐκ χειρογράφου, ἐν ᾧ εὕρισκετο καὶ εἰκὼν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου· περιγράφει δὲ ταύτην οὕτω ¹⁾.

Πρᾶνω ἀνοίγω τὸ λοιπὸν βιβλίον νὰ διαβάσω·
 τί μ' ἔτυχε δὲν ἤμπορῶ ποτὲ νὰ τὸ ξεχάσω.
 Μ' ἔτυχε, φίλε, νὰ ἰδῶ εὐθὺς ζωγραφισμένον
 τὸν Βίον, ἤγουν τὴν ζωὴν, σὰν ἄνδρα ἱστορισμένον,
 μὲ σχῆμα ὁποῦ μ' ἔκαμε νὰ τὸν ἀνατριχιάσω,
 νὰ φοβηθῶ καὶ ζωντανὸν τὸν βίον νὰ λογιάσω,
 γυμνὸν τελείως καὶ ξηρόν, καθὼς γράφουν τὸν Χάρο·
 στά δυό του πόδια δυό τροχοί, καὶ φόβον νὰ μὴ πάρω;
 καὶ εἰς ταῖς ἀντζαῖς του περὰ κ' ἓνα ζυγὶ βαστοῦσε,
 καὶ ἓνας ἄνθρωπος ἐκεῖ αὐτὸν τὸν ἐκρατοῦσε.
 Μὰ τόσον ἐπιτήδεια ἦτον εἰκονισμένος,
 τόσον σωστὰ καὶ ζωντανὰ ἦτον σχηματισμένος,
 ὁποῦ ψυχὴ τοῦ ἔλειπε μόνον νὰ τοῦ 'μιλήσῃ.
 Ὡς τόσον τ' εἶχε νὰ τοῦ 'πῇ, εἶχε τα ζωγραφῆσῃ,
 λόγια ὁποῦ μ' ἔκαμαν εὐθὺς ν' ἀποφασίσω
 καὶ κόσμον καὶ ἐγκόσμια ὅλα νὰ τὰ ἀφήσω,
 καὶ μέσα εἰς τὴν ἔρημον νὰ πάγω νὰ καθίσω,
 καὶ μόνος ὀλομόναχος ἴσ' ἂν τὸ πουλὶ νὰ ζήσω.
 Καὶ ἄκουσέ τα, ἀδελφέ, κιᾶν δὲν ἀποφασίσῃς
 καὶ σὺ νὰ κάμῃς τὸ αὐτό, νὰ μὴ με πλιὸ 'μιλήσῃς.

Κατόπιν ὁ Δαπόντες παρ' ἀτίθησιν αὐτολεξεῖ ἐκ τοῦ χειρογράφου τὰ εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον «λόγια», ἥτοι τὰ ἀλλεπάλληλα ἐπιγράμματα (ὑπὸ τὴν γενικὴν ἐπιγραφὴν «Περὶ ματαιότητος τοῦ βίου»), ὧν, ὡς ἤδη ἐλέχθη, τέσσαρα ὑπάρχουσι καὶ ἐν τῷ βιβλιδίῳ τοῦ Γεδεών· δεκαπέντε δὲ ἕτερα ἀλλεπάλληλα ὑπὸ τὴν γενικὴν ἐπιγραφὴν «Στίχοι ὠραιότατοι» εὗρομεν ἡμεῖς ἔτει 1883-φ ἐν τινὶ κώδικι τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Μυτιλήνῃ γυμνασίου.

Τὸν κώδικα τοῦτον τάξαντες ἐκεῖ ὑπ' ἀριθμὸν 37 περιεγράψαμεν ἱκανῶς ἐν τῇ «Μαυρογορδατείῳ βιβλιοθήκῃ (τόμ. 1, σ. 143—144), ὡς δὲ φαίνεται ἐγράφη περὶ τὸ τέλος τοῦ 15-ου αἰῶνος. Τὸ κείμενον τῶν στίχων καταλαμβάνει ἐνταῦθα ὀκτὼ σελίδας (φύλλ. ρξ' — ρξδ'), ἡ δὲ διαίρεσις αὐτῶν εἰς δεκαπέντε διάφορα ἐπιγράμματα, ἀλλ' ἄνευ ἀριθμῶν, ἀνήκει εἰς τὸν γραφέα τοῦ κώδικος.

Οἱ ἀριθμοὶ α', β', γ', ε', ς', ζ' καὶ η' ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τοὺς παρὰ τῷ Γεδεὼν ἀριθμοὺς γ', ε', α', β', ς' καὶ δ' κατὰ τὴν ἐξῆς τάξιν.

Μυτ. Γεδ.

α' = γ'

β' = ε'

γ' = α'

ε' = β'

ς' = β'

ζ' = ς'

η' = δ'

Σημείωσις.

Τὰ δύο διακεκριμένα ἐπιγράμματα τοῦ μυτιληναϊκοῦ χειρογράφου ε' καὶ ς' εἶναι συνηνωμένα παρὰ τῷ Γεδεὼν εἰς ἓν ὑπ' ἀριθ. β'.

1) Καθρέπτης γυναικῶν, τ. 2, σ. 410—411.

Οὕτω πρωτοφανῇ ἐπιγράμματα ἐν τῷ μυτιληναϊκῷ χειρογράφῳ εἶναι μόνα τὰ ὑπ' ἀριθμοὺς δ', ι', ια', ιβ', ιγ', ιδ' καὶ ιε' ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἐνδεχόμενον ἄλλοι τινὲς νὰ ζητήσωσιν ὕστερον τὸ σύνολον τῶν τοιούτων ἐπιγραμμάτων ἐν τοῖς κώδιξιν, ἡμεῖς ὡς βάσιν τοιαύτης ἐρεῦνης προσφέρομεν αὐτοῖς τὸ σύνολον τῶν ἐν Μυτιλήνῃ «στίχων ὠραιότατων».

Στίχοι ὠραιότατοι.

α'.

Ὁ βασιλεὺς ὁ Σολομὼν εἶρηκε πάλαι λόγον·
 «Ἐγὼ τὸν κόσμον ἔγνωκα καὶ τὰ καλὰ τὰ τούτου ¹⁾·
 τὰς φύσεις ²⁾ κατεξέτασα, τῶν πάντων ἐπειράθην ³⁾·
 οὐδὲν εὖρόν τι μόνιμον ⁴⁾, οὐδ' ἀσφαλὲς ἐν τούτοις·
 5 τὰ πάντα παραρρέουσι, τὰ πάντα ματαιότης·
 κόνις ⁵⁾ καὶ τέφρα καὶ καπνός, Γραφῆς ⁶⁾ σκιὰ καὶ ὄναρ·
 ἐν δὲ καὶ μόνιμον καλόν, ψυχῆς ἡ σωτηρία.

β'.

Οἶδας ⁷⁾ ποτέ συ τὸν τροχόν, τὰς πτέρυγας ⁸⁾ ἃς ἔχει,
 πῶς ἄνω κάτω στρέφονται καὶ φέρονται κατόπιν;
 οὕτως ὁ κόσμος ⁹⁾ στρέφεται καὶ τὰ καλὰ τὰ τούτου
 παρέρχονται, μαραιίνονται, φεύγουσιν, οὐ κρατοῦνται,
 5 δόξα καὶ πλοῦτος καὶ τιμή, ἰσχύς, ὑγεία, κάλλος.
 Λοιπὸν ἐκεῖνος φρόνιμος, ὁ μὴ ποθῶν τὸν κόσμον,
 ἀλλὰ δουλεύων ¹⁰⁾ τῷ θεῷ καὶ τῆς ψυχῆς φροντίζων ¹¹⁾.

γ'.

Ἄν λύπην ἔχεις, ἄνθρωπε, ἂν ἀθυμεῖς πολλάκις,
 ἂν συμφοραὶ δαμάζουσιν ¹²⁾, ἂν ἐκ ψυχῆς στενάξεις,

1) Παρὰ τῷ Δαπόντῃ «καὶ τὰ τερπνὰ τοῦ βίου».

2) Παρὰ τῷ Δαπόντῃ «τὰ πάντα».

3) Ἐν τῷ κώδιξι ἐπειράσθην.

4) Ἐν τῷ κώδ. μώνυμον.

5) Αἱ λέξεις «τὰ πάντα ματαιότης· κόνις» δὲν ὑπάρχουσιν ἐν τῷ μυτιληναϊκῷ χειρογράφῳ.

6) Ἐν τῷ κώδ. γραφή.

7) Οὕτω καὶ παρὰ τῷ Γεδεών, παρὰ δὲ τῷ Δαπόντῃ «εἶδες».

8) Οὕτω κατὰ τὸν Δαπόντῃ, ἐν δὲ τοῖς ἀντιγράφοις Γεδεών καὶ Μυτιλήνης «πτερωτὰς».

9) Αἱ λέξεις «στρέφονται καὶ φέρονται κατόπιν; οὕτως ὁ κόσμος» ἐλλείπουσι τῷ μυτιλ. ἀντιγράφῳ.

10) Ἐν τῷ κώδ. δουλεύει· καὶ περαιτέρω φροντίζει.

11) Παρὰ τῷ Δαπόντῃ καὶ τῷ Γεδεών ὑπάρχει εἰς στίχον περιπλέον, ὁ ἐξῆς· «καὶ μεμνημένος τοῦ θεοῦ καὶ πάντων τῶν ἀγίων».

12) Παρὰ τῷ Γεδεών «δαμάζουσιν».

5 ἄν φίλους εὗρες ὡς ἐχθρούς, ἄν συγγενεῖς λυποῦσιν,
 ἄν βασιλεὺς ἢ δέσποιν¹⁾ κακῶσαί σε ζητοῦσιν
 καὶ τήκη καὶ μαραίνεισαι καὶ συνεχῶς δακρύεις,
 μία σοι τούτων τῶν κακῶν ἀποφυγὴ καὶ λύσις,
 ἢ πρὸς θεὸν καταφυγὴ²⁾ καὶ πρὸς θεὸν ἐλπίδες.

δ'.

5 Ἄν ἴδῃς ξένον ἄνθρωπον εἰς ἀρετὴν καὶ γινῶσιν
 ὑπὸ τῆς τύχης τῆς πικρᾶς ἀτίμως ἐρριμμένον,
 ἐν ξένοις διατρίβοντα, πενόμενον τελέως,
 σὺ μὴ παρίδῃς τὸν αὐτὸν ὡς ἓνα τῶν ἀδόξων,
 5 ἀλλ' οἴκτειρον, βοήθησον, σῶσον ἀπερριμμένον,
 ἵν' ἀντιλάβῃς ἐκ θεοῦ τὰς ἀμοιβὰς πλουσίως
 εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ κριτοῦ τὴν φοβεράν ἐκείνην³⁾.

ε'.

5 Ἐλθοῦσα νῦν ἀπέκρυψε τὴν καθαρὰν ἡμέραν,
 καὶ νέφος συνεκάλυψε⁴⁾ τὸν ἥλιον τὸν μέγαν,
 καὶ μαργαρίτου καὶ χρυσοῦ τὸ κάλλος ἡμαυρώθη⁵⁾
 ὑπὸ βορβόρου καὶ πηλοῦ καὶ συρφετοῦ καὶ τέφρας·
 5 ἀλλὰ καὶ φθόνος συσκοτεῖ τῆς ἀρετῆς τὴν ὥραν
 βάλλων, τοξεύων ἀφειδῶς, πλήττων⁶⁾, πιμπρῶν, συγχέων
 καὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν εὐγενῶν καὶ τῶν σοφῶν τὴν δόξαν.

ς'.

5 Πάλιν τὸ σκότος λύεται, πάλιν τὸ φῶς ἐφάνη,
 τὸ νέφος ὑπεχώρησεν, ὁ ἥλιος ἐκλάμπει⁷⁾
 καὶ μαργαρίτης, ὁ χρυσός⁸⁾, πάλιν ἀνεκαθάρθη·
 ὁ φθόνος γὰρ τῶν πονηρῶν ἀνθήσας ἀπεσβέσθη
 καὶ τὸ λαμπρὸν τῆς ἀρετῆς κρυφθὲν ἀνεκαλύφθη·
 5 οὐ γὰρ εἰς τέλος οἱ κακοὶ τοὺς ἀγαθοὺς νικῶσιν,
 οὐδὲ τὸ κράτος δίδωσι θεὸς τῇ μοχθηρίᾳ.

1) Παρὰ τῷ Γεδεὼν «ἂν δὲ καὶ δοῦξ ἢ ἑτέρος».

2) Παρὰ τῷ Γεδεὼν «καταλλαγή».

3) Ἐν τῷ ἐπιγράμματι τούτῳ ἀναπτύσσεται τὸ ψευδοδημοκρίτειον γνωμικόν· «Ξένοις μεταδίδου καὶ τοῖς δεομένοις ἐκ τῶν ἐνόντων· ὁ γὰρ μὴ διδοὺς δεομένῳ οὐδὲ αὐτὸς λήψεται δεόμενος». Mullach, Fragm. philos., σ. 555. Corpus paroem. τ. 2, σ. 548. Πρβλ. Ματθ. κε', 43—45.

4) Παρὰ τῷ Γεδεὼν «ὑπεκάλυψε».

5) Ἐν τῷ κώδικι ἡμαυρώθην.

6) Παρὰ τῷ Γεδεὼν «τύπτων».

7) Ἐν τῷ κώδικι ἐκλάμπη.

8) Παρὰ τῷ Γεδεὼν «καὶ χρυσός».

ζ'.

Εἰς κάτοπτρον προσέβλεψα, εἶδον μορφήν ἀνθρώπου,
 ἡρώτων ἀποκρίνασθαι καὶ λόγον οὐκ ἐλάλει·
 ἦλθον ἐγγίσει καὶ λαβεῖν ¹⁾, τὴν στάσιν παραλλάξας ²⁾.
 εὐθύς ἀπέσβη τὸ φανέν, ἐκρύβη παραυτίκα ³⁾.
 5 Εἶδες τοῦ κόσμου τὴν μορφήν, εἶδες εἰκόνα βίου,
 εἶδες ἀπάτην ἀληθοῦ, εἶδες βεβαίαν πλάνην,
 πῶς φεύγουσιν, οὐ μένουσιν, ἀ σπεύδομεν ⁴⁾ κρατῆσαι.

η'.

Τῷ πλαστοργῷ παρέστηκα, τὴν τέχνην ἐθεώμην,
 πῶς ἐν τῷ πλάττειν τὸν πηλὸν καὶ τὸν τροχὸν συστρέφειν
 τὸ σκεῦος ἀπειργάζετο, εἶδος διδούς καὶ τύπον·
 ἀλλ' ὀλισθῆσαν τῆς χειρὸς ἀδρόως συνετρίβη ⁵⁾.
 5 Εἰκόνα ταύτης ἔλαβον τῆς καθ' ἡμᾶς οὐσίας·
 ἐκ γὰρ πηλοῦ γεγονάμεν περιφορά ⁶⁾ τῶν ἄνω
 καὶ πάλιν συντριβόμεθα καὶ πρὸς πηλὸν χωροῦμεν ⁷⁾.

θ'.

Ὅταν τὰ πλήθη τῶν κακῶν ὧν ἔπραξα κατίδω
 καὶ τὴν εἰς ἕκαστον αὐτῶν κόλασιν ἐννοήσω,
 ὄρη, πελάγη καὶ κρημνοὺς ἐπιζητῶ ριφῆναι
 καὶ ζόφον ὑποδύσασθαι καὶ γῆς μυχοὺς εἰσδύναι·
 5 τίνες γὰρ ποταμοί, ποταμοὶ πόσαι πηγαὶ δακρύων
 τὸ πέλαγός μου τῶν κακῶν ἰσχύσουσι ξηρᾶναι;
 πρὸς οἰκτιρμοὺς τοὺς τοῦ Θεοῦ ἐν τούτοις καταφεύγω.

ι'.

Εἰς πέλαγος προσέβλεψα καθήμενος εἰς ὄρος,
 καὶ ναῦν κατεῖδον πλέουσαν μετὰ πολλοῦ κινδύνου·
 τὸ πλοῖον ἐβαπτίζετο τῇ βίᾳ τῶν κυμάτων·

1) Παρὰ τῷ Δαπόντε καὶ Γεδεὼν «ἐγγίσει προσλαβεῖν».

2) Παρὰ τῷ Γεδεὼν «παραλλάξαι».

3) Παρὰ τῷ Δαπόντε καὶ Γεδεὼν «εὐθύς ἀπέβη τὸ φανέν, τὴν στάσιν παραλλάξαν».

4) Παρὰ τῷ Δαπόντε καὶ Γεδεὼν «πῶς φεύγουσιν, οὐ σπεύδουσιν, ἀ σπεύδουσι».

5) Ἐν τῷ κειμ. Δαπόντε καὶ Γεδ. «ὀλισθείσης τῆς χειρὸς, πεσὼν τὸ (Γεδ. τοῦ) ἀπεν-
 τεῦθεν ἀδρόως συνετρίβη τοῦν, εἰς κόνιν ἐλεπτύνθη».

6) Παρὰ Γεδεὼν «περιφορᾶ».

7) Παρὰ τῷ Δαπόντε καὶ Γεδεὼν προστίθεται ἐνταῦθα εἰς περιπλέον στίχος, ὃ ἐξῆς·
 «Χοῦν τῷ χοῖ διδόμεν, βαβαὶ Θεοῦ κριμάτων».

ἦν γὰρ καὶ γνόφος καὶ βροχὴ καὶ καταιγίς καὶ λαίλαψ,
 5 οἱ ναῦται δ' ἐστασίαζον περὶ τοῦ τίς ὁ πρῶτος.
 Εἶδες λαὸν ἀνόητον, εἶδες ἀπεγνωσμένον
 οὕτως ἡμεῖς ἀνόητοι καὶ μεμνηότες πλέον,
 ὑφεδρευούσης τελευτῆς, θανάτου παρυστώτος,
 ὑπὲρ ἀρχῶν σπουδάζοντες καὶ τὰς τιμὰς ζητοῦντες,
 10 τὴν κρίσιν μὴ προβλέποντες, μὴ τοῦ κριτοῦ τὸν φόβον.

ια'.

Τὸν ἥλιον ἑώρακας ἐκλείψαντα πολλάκις,
 σκότῳ κρυφθέντα, τὰς αὐγὰς φωτὸς ἐστερημένον,
 καὶ πάλιν ἀνατείλαντα πρὸς τὴν αὐτὴν ἡμέραν·
 ἄλλ' οὐ θαυμάζεις τὸ καινὸν λόγῳ μαθεῖν τὸν τρόπον·
 5 σελήνη γὰρ ὑπέδραμεν, ἀντέφραξε τὰς ὄψεις
 καὶ πάλιν ὑπεχώρησεν, ἐκλύσατο ¹⁾ τὸ σκότος.
 Οὕτω σοφὸν μὴ ξενισθῆς, ἂν συγχυθῇ τῇ τύχῃ,
 ἂν σκοτισθῇ τοῖς πάθεσιν, ἂν δόξῃ παραπέσει·
 ἔχει γὰρ γινῶσιν ἀληθῇ πάλιν δι' ἧς ἐκλάμψει ²⁾
 10 καὶ τὴν πηγὴν κατόψεται τῶν ἀγαθῶν τὴν πρώτην.

ιβ'.

Οἶδαςιν οἱ φιλόσοφοι τὸ σῶμα τῆς σελήνης
 ἀφώτιστον ἀναύγαστον, φῶς οἰκοθεν οὐκ ἔχον·
 δανεῖζεται δὲ φωτισμὸν ἐξ αὐγασμῶν ³⁾ ἡλίου.
 "Οταν οὖν ὧσιν ἀντικρὺ τὰ δύο ταῦτα φῶτα,
 5 ἡ γῆ δὲ μέσον εὔρεθῇ καὶ κατευθὺ τῶν δύο,
 ἀντίφραξις ἐγγίνεται παρὰ τῆς γῆς τῷ φέγγει
 καὶ σκότος μεσιτεύει γοῦν ἀντὶ φωτὸς τοῦ πρόσθεν.
 Οὕτω ψυχὴ παρὰ τοῦ νοῦ δέχεται τὰς ἐλλάμψεις,
 ὅταν μὴ μοχθηρία τις ὑλοχαρὴς ἐν μέσῳ
 10 μὴδ' ἄνω κάτω γένηται, τοῦ λόγου κινήθεντος.

ιγ'.

Ἐκ τῶν ὀστρέων μάργαρον, τὸ ῥόδον ἐξ ἀκάνθης,
 τὸ κρῖνον καὶ τὸ βάλαμον ἐκ βοτανῶν προῆλθε,
 καὶ τῆς πορφύρας τὸ λαμπρὸν ἐκ τῆς κογχύλης ἔφυ·
 καὶ δὴ πολλοὶ περίλαμπροι τὴν ἀρετὴν καὶ γινῶσιν

1) Ἐν τῷ κώδικι ἐκλείσατο.

2) Ἐν τῷ κώδικι παραπέσει.

3) Ἐν τῷ κώδικι αὐγασμὸν.

- 5 ἐξ εὐτελοῦς γεγόνασι τῆς τῶν πατέρων ρίζης·
καὶ ποταμοὶ κατέρρευσαν ἐξ ἁλμυρῶν ὑδάτων,
τῶν ὅθεν ἦσαν τὴν ἀρχὴν τῶν πλείστων ἀγνοούντων·
τῷ κάλλει γὰρ τῶν πράξεων ἀπέκρυψε τοὺς ὅθεν.
Οὕτω τὴν ἀρετὴν οὐκ ἥσυχυνεν οὐ γένος, οὐ πενία,
10 ἀλλ' ἔστι κόσμος εὐπρεπής, ὠραϊσμένος πάνυ,
ἣ στεφηνόρῳ βασιλεῖ τὸ στέμμα καὶ ἡ δόξα ¹⁾).

ΙΔ.

- Ἀνέμου πνεύσαντος σφοδροῦ κέδρος πρὸς γῆν ἐκλίδη,
ἡ πίτυς δ' ὑπεστέναξε πρὸς τὴν τοῦ κέδρου πτωσιν,
ὀρῶσα τὸν βαθύρριζον καὶ καρτερόν τῇ φύσει
5 τόσον παθόντα σύμπτωμα τῇ βίᾳ τῶν πνευμάτων,
αὕτη τὰς ρίζας ἔχουσα πάσας ἐπιπολαίους ²⁾.
Οὕτω πᾶς ὅστις φρόνιμος ἐν συμφορᾷ τοῦ πέλας
αὐτὸν περισφαλίζεται καὶ ταπεινῶς βαδίζει,
καὶ τὸ τῆς τύχης συνεχῶς ἄστατον ὑφορεῖται,
καὶ πᾶσιν ὑποκλίνεται τοῖς ἀτυχοῦσι φίλοις,
10 καὶ τύφον οὐ προσίσταται, οὐ δόξης προπετεῖται,
ἀλλὰ τὴν τύχην ἐφορεῖ καὶ τὰ δεινὰ τὰ ταύτης.

ΙΕ'.

- Κἄν οὐρανοῦς, ἄνθρωπε, καὶ νέφη φθάσης,
κἄν γῆς μετρήσης καὶ θαλάττης τὰ βάθη,
κἄν τοῖς ἐλάφοις ὑπεαρθῇς ³⁾ ἐν δρόμοις,
κἄν τὸ χρυσίον, τὸ σουφίρ, κυριεύσης,
5 λίθον τάφου τρίπηχυν ⁴⁾ οὐχ ὑπεκδράμης.

¹⁾ Ἐν Περτροπόλει, 12 Ἰανουαρίου 1904.

Α. Παπαδόπουλος-Κεραμεύς.

1) Ἐν τῷ κώδικι τῇ δόξῃ.

2) Πρβλ. Ζαχαρίου ια', 2 «ὁλολυξάτω πίτυς, διότι πέπτωκε κέδρος, ὅτι μεγάλως μεγάλως ἐταλαιπώρησαν».

3) Ἐν τῷ κώδικι ὑπεαρρθεῖς.

4) Ἐν τῷ κώδ. τρίπηχυν.